

Gul nøkketunge, *Mitrula paludosa*

Foto: Jesper Kristensen, Assenbæk maj 2014. Se flere fotos af gul nøkketunge under Arkiv/Foto.

Er det mon nøkken, der ligger dernede og rækker tunge af os?
Dette overnaturlige væsen, som holder til i det mørke vand og drager os i ulykke.
I så fald kaster den gule tunge et forsonende skær over ham.

Hvem, hvor og hvornår

Gul nøkketunge er den fineste lille svamp.

Så lang som en tændstik: En hvid stok med et gult til orange hoved. Blødt kød. Ingen særlig, måske lidt syrlig, lugt. Ingen forvekslingsmuligheder i Danmark. – Og bare for en ordens skyld: Ingen kokkehuer for spiselighed.

Den trives i vand ligesom nøkken eller på vådt underlag. Næring skaffer den sig som nedbryder af rådne plantedele - blade, stængler, tørvemos o.l.

Vi kan finde den fra sidst i marts til juli, men hyppigst i maj og ofte i små grupper.

Den rette årstid + næringsfattige vandløb, søer eller fugtig hede og mose + rådne plantedele er dog langt fra en garanti for at finde gul nøkketunge.

Svampeatlas [rapportside](#)* viser fordelingen af fund på Danmarkskortet. Det kunne se ud til, at vi har større mulighed for nøkketunge her i det midt- og vestjyske end østpå. Æ Skurrehat har lavet en [oversigt over fundene](#) i vores område: 28 nyere fund registreret 2008-14; 18 ældre fund, heraf flere på findesteder, som kun optræder før 2008.

Hvor sjælden?

I Jan Vesterholts "Danske svampe" (2009) står gul nøkketunge som sjælden.

På den danske [rødliste](#)** er gul nøkketunge vurderet som en "næsten truet" art. Den væsentligste trussel antages at være tilførsel af næringsstoffer fra atmosfæren, en generel trussel mod en række følsomme naturtyper i Danmark.

Betyder de seneste års fund og nye findesteder i Midt- og Vestjylland, at arten er i fremgang? Næppe.

Snarere er de resultat af øget opmærksomhed via projekter som Svampeatlas. Så der er god mening i at følge nøkketungen på de kendte findesteder.

Et andet spørgsmål er, om de grønne prikker på kortet giver et retvisende billede? Kan det f.eks. passe, at der ikke er gul nøkketunge i hverken Lemvig, Morsø, Holstebro, Vejen eller Billund Kommune?

Måske hjælper det, hvis flere får set gul nøkketunge. Turen ved Bundsbæk Mølle maj 2014 gav i hvert fald det første nyere findested i Herning Kommune (ved Præstbjerg).

Vil fotos af gul nøkketunges omgivelser på de kendte findesteder give bedre fornemmelse af, hvor vi skal søge?

Skal vi i højere grad udfordre nøkken og os selv og opsøge de mere utilgængelige, men mulige levesteder? Som Petra siger: "Det er visse steder med livet som indsats - det kræver mega-god fysik og store, store gummistøvler".

Lad os se, hvad forårets ture kan bringe.

Navnet

Hvorfra kommer navnet nøkketunge? Vi kender planter, som nøkkerose (hvid åkande) knyttet til nøkken. Men gul nøkketunge er ikke et gammelt, folkeligt navn. Den har fået det af Svampeforeningens navneudvalg for snart mange år siden.

Det latinske navn er knyttet til den svenske svampeforsker Elias Magnus Friis, der i 1816 første gang beskrev og navngav *Mitrula paludosa*. Slægtsnavnet *Mitrula* henviser til det orange-gule, sporebærende hoved, der kan ligne en biskops hovedbeklædning, en mitra. Artsnavnet *paludosa* henviser til voksestedet: Voksende på sumpede steder.

*På www.fugleognatur.dk kræver det [log ind](#) at få vist udbredelseskort og graf over månedlig fordeling.

** Rødlisten er senest opdateret i [2014](#) uden ændringer i gul nøkketunges status.